

kakor so to storili nekateri naši tovariši. Baš nasprotno! Njih dični tovariš Davorin Trstenjak se je toplo zavzel za enakopravnost, in sicer v članku „Jednake plače“ (Pokret št. 277. z dne 3. grudnia 1906), v katerem pobija nazore tistih učiteljev, ki so proti enakopravnosti učiteljic. Ker bi bilo škoda, da take lepe besede ostanejo neznane večini naših cenjenih tovarišev in tovarišic, podajem tu prevod članka, kakor ga v ponatisku pri naša „Domače ognjišče“.

„Da se zavzemajo za neenake plače oni, ki plačujejo, bi bilo še nekako umljivo. Kdor plačuje, navadno težko daje, pa če mora že dati enemu rad odščipne drugemu. To je cincarsko in kramarsko. Toda kaka krivica se godi učitelju, ako se plačuje učiteljici tako po zasluženju kakor učitelju? Dvoje enakih del ima tudi enako vrednost, pa nihče ne vpraša, ali ju je izvršil moški ali ženska — ali oženjen, ali neoženjen. Tako v vsakem stanu. Ženeci in ženice so enako plačani, ker imajo isto delo in isti uspeh. Mož je boljši kosec, ker ima več fizične moči, zato pa tudi nimamo ženskih koscev. Toda učiteljica ni fizična delavka, ni dninarica, temveč duševna delavka, umetnica. Na umetniškem polju se plača umetnost, pa nič drugega, in kjer se ona bolje plačuje, tam se bolje razvija, lepše cvete in več koristi višjemu človeškemu namenu. Spomnimo se samo Perikla, ki je nad vse podpiral umetnost; njegov vek se imenuje zlata doba grške zgodovine. Pa bo kdo rekel: ako bi ne bilo ženskih ročn. del, bi niti ne potrebovali učiteljic. To je slab nazor. Učiteljica bi lahko prišla z drugim in rekla: Učitelji niso potrebni, ker niso sposobni poučevati v vseh šolskih predmetih.“

Za vzgojo so potrebni možki in ženske. Mož in žena se v vzgoji izpopolnujeta. Kakor sta mož in žena skupaj popolen človek, tako je vzgoja harmonična, ako v nji sodelujeta mož in žena. Žena ima svojstva, kakršnih mož nima — to je njeno materinstvo, njena materinska ljubezen, ki v vzgoji zbuja ljubezen in dobroto. Humanizem je smoter vzgoje in k temu smotru more žena pripomoči v največji meri. Mož se odlikuje s svojo energijo, ki je zopet življensko vprašanje posameznika in naroda.

Zloba, sebičnost in nevoščljivost igra glavno ulogo na nasprotni strani pri tem vprašanju. Sebičnež hoče, da se mu dá kar največ, a zato naj dobi učiteljica manj. Torej na tuj račun hoče priti do svoje pravice. To gotovo ni kolegialno, še manj pa pravično in plemenito. Pa bo zopet kdo rekel: Za vse ni dovolj denarja, pa je bolje, da se da vsaj nam učiteljem. Krasno! Mi vzgojitelji in posvetitelji moramo goreti in svetiti z etično lučjo svojemu narodu. Ako tega ne moremo, potem tudi nismo zmožni in sposobni vzgajati mladine svojega naroda.

Kaj more narod pričakovati od učiteljstva, ako vidi pri njem nevoščljivost in sebičnost?! Ali bi ne bilo plemeniteje in lepše, ako bi mi v težkih časih iznenadili in zadivili svoj narod, nego da prihajamo predenj kakor filistri?! — Aleksander Veliki je zašel v puščavo, kjer ni bilo vode. Neki konjenik najde vode in mu je prinese. Aleksander, videč, kako so vojaki žejni, noče piti, temveč izlije vodo na pesek, rekoč: „Za mene je je preveč, a za nas vse premalo“. Nato zakličejo vojaki: „Vodi nas dalje — mi nismo žejni, mi smo neumorni, dokler nas vodi tak kralj!“ Ali bi ne bilo plemeniteje, ako bi mi učitelji rekli: Ker ni za nas vse — tudi samo nam ni treba! Na koliko etično višino bi se mi povzdignili na ta način?! S tem bi v našem stanu nastala večja edinost in večja sloga.

Kdor ima kaj učiteljske zavednosti, kdor ima širje duševno obzorje nego je skleda, kdor ve, kako potrebno je za narodovo prosveto in učiteljski stan, da se učiteljstvo ne razlikuje in ne deli po spolu, ta bo delal na to, da ne bo nikjer razlike med učiteljem in učiteljico, ali da vsaj ne prihaja od nas učiteljev.

Provročé-li to razliko neučitelji, krivica nebo tako bolela učiteljic, ako med krivci ne bo učiteljev. Kadar bi se zgodila učiteljicam krivica, bi nastal med njimi in učitelji prepad, one bi se čutile razžaljene, bile bi ozlovoljene — a vse to bi škodilo narodni prosveti in nam vsem.

Ako bodo učiteljice plačane, kakor je treba, bodo imele sredstva za nadaljno svoje izobraževanje; one bodo potovale in se tako izpopolnjevale, a to vse bodo darovale narodu. Učiteljice, ki so dobro plačane, mnogo potujejo. V tem se posebno odlikujejo Poljakinje, Čehinje, Švedinje i dr. Sploh pa iz nobenega stanu ne potujejo ljudje toliko zaradi naobrazbe kakor ravno iz učiteljskega.

Ne samo, da zahteva pravica, naj se enako delo tudi enako plača, to zahteva tudi — narodov interes.

Slišal sem starko, ki je rekla: „Bože daj svima, a ne zaboravi ni mene!“ — pa naj bi narodov prosvetitelj rekel: „Bog daj ti meni več, pa zato daj manj moji tovarišici!“ Z.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. Odborove seje „Slovenske Šolske Matice“ dne 27. decembra 1906 ob 1/2 11 uri. dopoldne v konferenčni sobi c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani so se vdeležili: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. J. Bezjak, v. Bežek, Jak. Dimnik, Fr. Finžgar, Fr. Gabršek, Andr. Senekovič in Al. Strmšek, dalje urednika: dr. Fr. Ilešič in dr. Jos. Tomišek.

I. Predsednik pozdravlja navzočne in omenja, da je odboru potekla triletna doba, za katero je bil izvoljen. Odborovo delovanje je bilo v tej dobi prav uspešno; storilo se je, kar se je moglo.

Dalje naznanja, da je odredil, da se ponatisne iz letošnjega Letopisa 300 izvodov „Javnega telovadnega nastopa“ in 200 izvodov „O pouku latinskega jezika“ ter da priobči „Društvo slovenskih profesorjev“ v letošnjem Letopisu svoje „Letno izvestje“, ki ga bo pa samo plačalo.

Odbor vzame te odredbe odobrilno na znanje.

II. Tajnik Fr. Gabršek prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 28. oktobra 1906, ki se odobri. Pravtako se odobri tajnikovo poročilo o kurentnih rešitvah izza zadnje odborove seje.

Sklene se, da je naprositi dr. Josipa Mantuanija na Dunaju, da prevzame poverjenstvo za Dunaj.

III. Blagajnik Andrej Senekovič poroča o denarnem stanju Iz l. 1903. je preostanka 1238 K iz 1904. l. 473-15 K, iz 1905. l. pa 1698-23 K. Ustanovnina znaša 1857-50 K. Dozdaj je na razpolago 6979-80 K. Spominskih listov se je prodalo 7100 izvodov; dobička je bilo pri njih 154-63 K. Navodilo k Črnivčevi I. Računici kaže primanjkljaja 295-69 K.

Računski presojevalci so pregledali vse blagajniške knjige in priloge ter našli vse v redu.

IV. Predsednik naznanja, da je spisal Fr. Brinar „Zgodovinsko učno snov za učence“, ki jo namerava izdati „Slovenska Šolska Matica“. Sklene se, da bosta rokopolis ocenila do konca februarja 1907 gg. V. Bežek in dr. Jos. Tomišek.

V. Določijo se nagrade za l. 1906.: funkcionarjem kakor lani, pisateljem in urednikom kakor dozdaj, avtorju „Javnega telovadnega nastopa“ 35 K, prelagatelju pa 25 K.

VI. Za III. občni zbor popoldne dne 27. decembra 1906. se okrene, kar je še treba.

Odboru ni bil pripisan noben samostalni predlog.

VII. Knjige za l. 1906. so že dotiskane in se začno razpošiljati takoj po Novem letu. Časopisom in društvom, ki se jim pošiljajo knjige, se pošljejo s prošnjo, da v zameno pošiljajo odboru svoje proizvode.

Sklene se, da se z naprej pošiljajo knjige tudi vseučiliškem knjižnicam v Gradcu, na Dunaju, v Pragi (Češki in nemški) in

v Zagrebu ter naslednjim društvom: Matiei moravski v Brnu, Matiei srbski v Budišinu, Matiei hrvaški v Zagrebu, Češkemu muzeju v Pragi, Češki akademiji v Pragi. Zgodovinskemu društvu v Mariboru in uredništvu Voditelja v Mariboru.

Jubilejska samopomoč. Na poziv se je do 12. t. m. odzvalo 138 članov, ki so vplačali za zadnji slučaj smrti in letnino za 1907. Prosim, da se še ostalih 75 članov odzove z vplačilom po 4 K 10 h, da bo stvar prej v redu. Konec 1906 je bilo v društvu 213 članov. Trije tovariši so se sicer vpisali, med njimi je eden poslal na račun nekaj kron, a druga dva se ne odzoveta več pismenim opominom. Teh seveda ne smatram za člane, dokler ne vplačajo popolnega zneska.

Studenec-Ig, 12. prosinca 1907.

Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za šentlenarški okraj zboruje v nedeljo 20. prosinca t. l. ob 11. uri dopoldne pri Sv. Trojici v Sl. g. po nastopnem vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje gosp. učitelja Jos. Trohe „O kolegijalnosti“. 4. Predavanje gosp. učitelja Jos. Klemenčiča „O slovni“. 5. Povišanje učiteljske plače (razgovor). 6. Predlogi in nasveti. Na obilno snidenje kliče Josip E. Mavrič, t. č. predsednik.

Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 20. jan. t. l. ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Kozjem po sledečem vzporodu:

1. Odobrenje zapisnikov: a) predzadnjega, b) zadnjega (slavnostnega) zborovanja.
2. Poročilo o društvenem delovanju v minulem letu.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Predavanje: Nekaj črtic o koncentraciji pouka. Podava tovariš Hohnjec.
5. Izvolitev odposlancev za učiteljski shod v Gradcu.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

Z ozirom na važnost posameznih točk vzporeda, posebno pa 5., vabi k polnoštevilni udeležbi odbor.

Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je zborovalo dne 10. januarja 1907 v Ljutomeru ob udeležbi 19 članov. Zaradi nesklepčnosti se je nameravani občni zbor preložil na prihodnji mesec.

Predsednik pozdravlja navzoče, zlasti nanovo došlo kolegino gospo Cvetkovo ter gosta dr. Herica in phil. Černjaviča. Po prečitaniu zapisnika poroča predsednik, da je dobilo društvo od dr. Glaserja več izvodov „Tri kritike in prevodi za poskušnjo“, katere predsednik razdeli. Tajnik poroča, da je dobilo društvo na ogled leposlovni list „Slovan“ in „Freie Lehrerstimme“.

Predsednik opozarja na poziv društva „Verband“ v Pädagogische Zeitschrift, v katerem se vabi učitelstvo cele Štajerske k zborovanju v Gradcu dne 2. februarja. Nato prečita tajnik iz „Päd. Zeitschrift“ zahteve, katere bo stavilo nemško učiteljsko društvo „Verband“ na dotičnem zborovanju. Debatira se o posameznih zahtevah, naposled izjavi učiteljski zbor, da se popolnoma strinja s temi zahtevami. Tov. Cvetko in Schneider predlagata, da bi se od vsake šole vsaj eden udeležil zborovanja. Predsedniku se zdi čudno, da je vzel ravno „Verband“ to stvar v roke, in predlaga, da se povpraša „Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, kakšno stališče zavzema ona napram delovanju „Verbanda“ ter jo opozoriti, da začne tudi ona delovati. Nadalje predlaga obrniti se v imenu društva na našega poslanca, ki bi v deželnem zboru zastopal naše težnje.

Tov. Zacherl vabi pevce in pevke, da pridejo ob pol 2. uri v pevsko sobo k prvi vaji. Naznanja tudi, da se bo vadil kvartet na lok.

Tov. Schneider predlaga, da bi se za nabrano vsoto vzdala še tekom tega leta spominska plošča na Freuensfeldovem rojstnem domu. Tov. Kryl poroča, da znaša vsota 1000 K, katere obresti pa se rabijo v nabavo Gabrščkove mladinske knjižnice, ki se razdeli vsem šolskim knjižnicam našega okraja. Obširnejši razgovor o tej točki se preloži na občni zbor.

Končno opozarja predsednik na slabo gmotno stanje „Učiteljskega Tovariša“ in pravi, da ne bi smelo biti šole, kamor ne bi prihajal ta za nas prepotrebni stanovski list.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico. Odbor ima v četrtek, 24. dne t. m., sejo ob pol 10. uri.

Ob 10. uri glavno zborovanje društvnikov po vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Volitev novega odbora. 3. Poročilo sedanjega načelnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Pogovor o zaveznostih napram starem „Lehrerbundu“. 6. Prosti zbor štajerskega učiteljskega dne 2. februarja v Gradcu. 7. Nasveti, predlogi.

K polnoštevilni udeležbi vabi in jo pričakuje

Avguštin Požegar, načelnik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo ne zboruje v tek mesecu in tudi ne na Svečnico, temveč poziva tem potom svoje člane, da se udeležijo kolikor največ mogoče velikega učiteljskega sestanka v Gradcu dne 2. svečna t. l.

Obenem naznanja vsem p. n. tovarišem in tovarišicam, da je zahtevalo pri „Verbandu“ kot sklicatelju tega shoda, da se ima 1. točka v zadnji števil. „Pädag. Z.“ prijavljene spomenice izpremeniti tako, da ne bo veljala samo za nemške šole, ker bi bili sicer Slovenci prisiljeni zahtevati na istem shodu enake pravice za svoje šole, kar bi pa shodu, ki hoče demonstrirati za zvišanje naših plač, odvzelo mnogo od nameravanega učinka.

Da bi pa mi samo zaradi ljube sloge mirno poslušali, kaj vse se zahteva v prid nemški šoli in bi se ne oglasili z istimi težnjami za naše šole, bi pač ne zaslužili zvišanja naših plač.

Dobro bo, če se oglasijo tudi druga društva in posamezniki z isto zahtevo. Pokažimo, da smo tudi mi narodni učitelji! Strmšek.

Brežiško-sevniško učiteljsko društvo je imelo dne 6. pros. t. l. na Vidmu svoj občni zbor. Udeležba je bila sicer velika, a vendar še premala za naše razmere. Nekateri, ki so sicer društvniki na papirju, se sploh ne udeležijo zborovanj. Je-li to morebiti stanovska zavednost? Kdaj se pač mislite zdriniti? Kaj ne, takrat, ko nam bodo „milše zvezde zasijale“! Seveda, takrat bo delo lahko! Toda, če si ne bomo sami pomagali, si sami vsakega koščka kruha priborili, se nam „vremena ne bodo zjasnila“. Sami nam ga ne bodo ponujali. — Najdejo se pa žalibog še takšni, katerim se društvo sploh ne zdi potrebno. „Saj se pehajo drugi za nas!“ Tem pa priporočamo vsaj toliko kolegijalnosti, da odklonijo vsako morebitno izboljšanje, ki ga bodo deležni zaradi svoje brezbriznosti. Toda, kaj takega pa vendar ne!?

Iz letnega poročila posnemamo sledeče: Rednih udov je šlo društvo v začetku leta 50, koncem leta pa 46, ker se jih je nekaj preselilo v druge kraje. Podpornih udov je bilo 5, častni 1. Zborovanj je bilo 5, pri katerih je bilo 7 predavanj na dnevnem redu. Sprejeli sta se tekom leta tudi 2 resoluciji.

Blagajnica izkazuje 216.57 K dohodkov ter 158.93 K stroškov, torej 56.64 K ostanka. Razen tega je naloženih v „Hranilnici učit. konvikta v Ljubljani“ 100 K, torej izkazuje blagajnica koncem 1906. leta 156.64 K preostanka. Razen tega je še 71.40 K aktivnih terjatev.

Vsak urad more uspešno delati, če je strogo nepristranski! Kot takšnega smo kolikortoliko smatrali tudi okr. šol. svet v Brežicah. Toda motili smo se! Tudi tu igra važno ulogo politika. To nam jasno izpričuje sledeči slučaj: Na utrakvistični šoli v Brežicah je do Vel. noči 1906 kot šol. vodja bil nastavljen g. Ivan Ornik. O Vel. noči je stopil v pokoj. Vsak razsoden človek bi mislil, da bode v dobi „interregna“ šolsko vodstvo poverjeno službeno najstarejšemu učitelju dotične šole! Toda, človek obrača, okr. šol. svet v Brežicah pa obrne! Kot učitelj na imenovani šoli slušbuje že nad 15 let g. Ignacij Supan, ki so ga že pred leti smatrali toli sposobnim, da so ga pošiljali na razne sosedne šole kot interim. šol. voditelja. A sedaj pa ni sposoben! G. Supan ima namreč to napako, da je zaveden Slovenec in tega so se nemški možje v okr. šol. svetu vstrašili. Nikdar bi jim ne bilo odpuščeno, da so kdaj kakšnemu Slovincu — Orniku je namreč nemškega mišljenja — poverili vodstvo šole v „nemških“ Brežicah! Zato so poverili nadaljno vodstvo šole upokojenemu nadučitelju g. Iv. Orniku, ki je bil toli kolegijalen (!?) napram svojemu dolgoletnemu tovarišu, da je prevzel vodstvo šole. Obžalujemo, da se je dal g. Ornik prepričati, da je prevzel začasno vodstvo šole, ker smo prepričani, da se to le iz političkih ozirov ni podelilo tov. Supanu! Li ne čutite g. ravnatelj, da ste le slepo orodje v rokah brežiških

„Nemcev“? Okr. šolskemu svetu pa priporočamo, da v bodoče enako postopanje opusti, ker „lok preveč napet — poč!“

Prihodnje zborovanje bo dne 3. sušca v Sevnici. Pridite v obilnem številu!

Književnost in umetnost.

Koledar šolske družbe sv. Cirila in Metoda za leto 1907 ima to-le vsebino: I. 1. Koledar za leto 1907. 2. Drobnosti o Prešernu. Divnjak. Tisti, ki so poznali Prešerna, izumirajo. 3. Kako je Miroslav Vilhar pel o Ljubljani. 4. Nekaj o Andrejčkovem Jožetu. 5. Gregorčičeva labodnica. 6. Smrtni list Gregorčičev. II. 7. Knezu-višemu škofu dr. Frančišku Sedeju. 8. Luka Svetec, voditelj slovenskega naroda (S podoba). 9. Slovencev na tujem. 10. Koliko denarja ima vsa Bosna? 11. Češka narodna obrambna društva. 12. Vestnik družbe sv. Cirila in Metoda XXI. — Vsebinska je torej vrlo zanimiva in raznovrstna, ki koledar sama najbolj priporoča. Cena mu je samo 1 K 20 h.

Častna nagrada „Zveze slov. pevskih društev“. Na razpis dveh častnih nagrad po 60 in 40 kron za najboljši zborovi skladbi je bilo upravnemu odboru poslanih 10 skladb. Jury, sestojela iz gg. Benišek, Dekleva, Foerster, Hubad in Razinger, ni prisodila nobeni skladbi častne nagrade. Kot relativno najboljšo je priporočala skladbo „Notranjska“. Upravni odbor je tej skladbi prisodil 40 K nagrade. Po otvoritvi kuverte se je pokazalo, da je skladatelj g. Emil Adamič. Kuverti ostalih 9 konkurenčnih skladb ostanejo neodprti. Skladbe se vrnejo onemu, ki pove „motto“ dotične skladbe ali pošlje motto na kak naslov, kam naj se skladba vrne. Po preteku dveh mesecev, t. j. sredi marca 1907., se neotvorjeni kovrti sežgo. Upravni odbor „Zveze slovenskih pevskih društev“.

Campanula Justiniana. V razpravi „Studien über einige Arten aus der Verwandtschaft bei Campanula rotundifolia. L.“, priobčen v „Magyar botanikai lapok“, Budapest 1906, opisuje odlična specialistinja I. Witasek neko novo vrsto pod imenom Campanula Justiniana. Navedeno cvetico je kot novo vrsto prvi spoznal tov. Rajko Justin, in v priznanje temu navedeno imenovanje. Cvetica se nahaja na Primorskem v Škocijanu, na Krnu, Učki in drugje, a na Kranjskem na Nanosu, Snežniku, Čavnu, Kozlaku i. t. d.

Pod spovednim pečatom. Še enkrat opozarjamo na ta znameniti roman, ki je provzročil neopisno senzacijo. S to knjigo med ljudstvo, da mu pride spoznanje!

Politiški pregled.

* **Slovensko društvo v Ljubljani** piše svojim somišljenikom: Vam bo še dobro v spominu, da se je vršil pred kratkim v naši beli Ljubljani shod zaupnikov narodno-napredne stranke na Kranjskem. Ta shod je imel važne naloge; imel je vzeti v pretres zaradi premenjenih političkih razmer potrebno revizijo programa narodno-napredne stranke in ustvariti krepko organizacijo svoji stranki. — Shod zaupnikov je tudi izvršil obe svoje nalogi. — Sprejel je program, ki ustreza vsem potrebam našega milega slovenskega naroda in naj si bodo te potrebe strogo narodnega, kulturnega, političkega ali gospodarskega značaja. — Sprejeti program jemlje skrbno ozir tudi na vse važnejše stanove našega naroda. — Sprejeti program je z eno besedo tak, da ga more in tudi mora s polno dušo podpisati vsak zaveden, narodno in svobodomiselno čuteč Slovenec. — Od Vas, dragi somišljeniki, je pa zavisno, da postane sklenjeni program meso in kri in da potem zasije lepše solnce našemu milemu slovenskemu narodu. — Prvi plod po zaupnikih narodno-napredne stranke ustvarjene strankine organizacije je na novo oživljeno naše politično društvo, to je „Slovensko društvo v Ljubljani“. — Ustanovljeno že leta 1888, je veliko let krepko stalo na braniku za političke, narodne in kulturne pravice našega naroda. — Žalibog je prezgodaj nastopilo mrtvilo

in „Slovensko društvo v Ljubljani“ je — odkrito priznано — obstajalo zadnje čase le še na papirju. — Shod zaupnikov je pa poklical tudi „Slovensko društvo v Ljubljani“ na pozorišče, da bo v teh težavnih časih, ki čakajo vse narodno in svobodomiselno čuteče Slovence zbiralo pod svojo čisto zastavo vse one, ki jim so blagor, sreča in napredek našega naroda res pri sreči.

Program „Slovenskega društva v Ljubljani“ je jasno zašrtan v § 2 njegovih pravil, ki se glasi:

„Društvu je namen: pospeševati slovenskega naroda duševni in gmotni napredek; razširjati med njim političko izobraženje in narodno zavest, braniti njegove narodne in državljanske pravice in zlasti pripomagati, da se mu uresniči ustavno zagotovljena narodna ravnopravnost.“

Krasne, zlate besede, in le od Vas, somišljeniki je zopet zavisno, ali naj to ostanejo samo mrtve besede, ali ako naj se izpremene v živa dejanja. — Težki časi čakajo nas, narodne in svobodomiselne Slovence. — Zaraditega je dolžnost, sveta dolžnost vsakega Slovenca, da z besedo in dejanjem deluje na uresničenje namenov našega društva. — V teh resnih časih ne iščimo onih, po večini malenkostnih prepirnih točk, ki nas ločijo narodne in svobodomiselne Slovence v razne političke strujice. — V teh resnih časih se moramo vsi Slovenci, katerim gori srce res za narodnost in svobodomiselnost, združiti v krepko falango in roko ob roki, ramo ob rami skupno nastopiti proti neštetim sovražnikom našega slovenskega naroda, ki ga hote oropati njegovih najdražjih, najsvetejših svetinj: narodnosti in svobodne misli! — Osobito Tebi, naša akademiška mladina, velja ta naš poziv, ker bije Tebi žarko srce za vse, kar je lepo in dobro. Zaupno se obračamo zatorej do vseh somišljenikov s prošnjo, da bi pristopili v obilnem številu k našemu društvu kot društveniki. — Gmotna žrtev ni velika — samo 2 kroni na leto, kar lahko pač vsak Slovenec utрпи. — Iskreno vas vabimo v svoj krog k skupnemu delu za narodne, kulturne in političke svetinje našega milega slovenskega naroda. — Da bi ta naš apel ne ostal brezuspešen, da bi našel krepek odmev v srcih vseh narodno in svobodomiselno čutečih Slovencev: v to pomozi dobri genij našega naroda!

* **Razvoj češke socialne demokracije.** Čeških socialno-demokratskih organizacij je 1517. Vseh strankarski davek plačujočih sodrugov je 99.098. V dveh letih so socialni demokratje priredili 30 660 shodov in predavanj. Ob času splošnih demonstracij za enako volilno pravico so zaprli na Češkem 2972 oseb, na Moravskem 143, na Šleskem 15 in Nižnejavstrijskem 29. Obsodba je znašala 103 leti 9 mesecev in 29 dni ječe.

* **Črna gora.** V novo skupščino so bili kot poslanci izvoljeni tudi 4 učitelji. Ti bodo imeli mnogo posla, ako hočejo dvigniti ljudsko šolstvo, ki stoji v Črni gori na jako nizki stopnji.

* **Bolgari za svojo prosveto.** — Ministrski svet je postavil v proračun za leto 1907. vsoto 170.000 K v prosvetne namene.

* **Zadnje ljudsko štetje na Francoskem.** Francosko ministrstvo za trgovino je razglasilo rezultat zadnjega ljudskega štetja od 4. marca 1906. Glasom tega štetja je Francija imela 39.253.267 duš. Od zadnjega ljudskega štetja leta 1901. je prebivalstvo naraslo za 290.322 duš. V mnogih departementih se je število prebivalstva jako zmanjšalo zaradi dejstva da kmetiško prebivalstvo odbaja v mesta. V departementu Sene je prebivalstvo naraslo od 3.669.930, kakor ga je bilo leta 1901, na 3.848.618, od teh šteje Pariz 2.763.393. V zadnjem petletju se je v Parizu pomnožilo prebivalstvo za 49 325 duš.

* **Kulturni boj na Francoskem.** Novi shod francoskih škofov bi se imel vršiti dne 15. t. m., najbrž se bo pa teden pozneje. Največja težkoča za prireditve tega shoda je bilo pomanjkanje primerne prostora, ker niso škofom več na razpolago prostori nadškofjske palače. Končno so dobili primerno dvorano v gradu Muette v Bois de Boulogne, ki ga je lastnik grof de Franquevill dal na razpolago nadškofu pariškemu. Med točkami, ki bodo na dnevnem redu shoda, je v prvi vrsti omeniti centralizacijo vseh dohodkov posameznih škofij v rokah škofa, kar je predlagal nadškof pariški. Kardinal Richard se nadeja, da bo na ta način možno vzdrževati bogočastje tudi v siromašnejših